

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชุมชนไต่บ้านเมืองปอนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นตัวอย่างหนึ่งของชุมชนที่ยังคงปรากฏเอกลักษณ์วิถีชีวิตชาวไตซึ่งเป็นชนเผ่าหนึ่งในกลุ่มคนไทให้เห็น โดยเฉพาะการแสดงออกทางด้านกิจกรรมทางสังคมที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับลักษณะพื้นที่ชุมชนในแง่ต่างๆ อาทิเช่น ลักษณะทางภูมิศาสตร์ รูปแบบการวางผังและองค์ประกอบโครงสร้างทางกายภาพของหมู่บ้าน ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม กระนั้นก็ตาม ความเปลี่ยนแปลงในชุมชนอันสืบเนื่องมาจากความเป็นพลวัตทางสังคมก็เริ่มปรากฏให้เห็น การใช้พื้นที่ส่วนต่างๆเพื่อทำกิจกรรมทางสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามวิวัฒนาการของชุมชน ดังนั้นการศึกษาปรากฏการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างการทำกิจกรรมทางสังคมและการใช้พื้นที่ในชุมชน จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยทำความเข้าใจและเห็นแนวโน้มความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนให้เกิดเป็นภาพที่ชัดเจน นำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ที่สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมและสภาพของชุมชนเพื่อให้เกิดทั้งการอนุรักษ์และพัฒนาชุมชนอย่างเหมาะสมควบคู่ไปพร้อมๆกัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

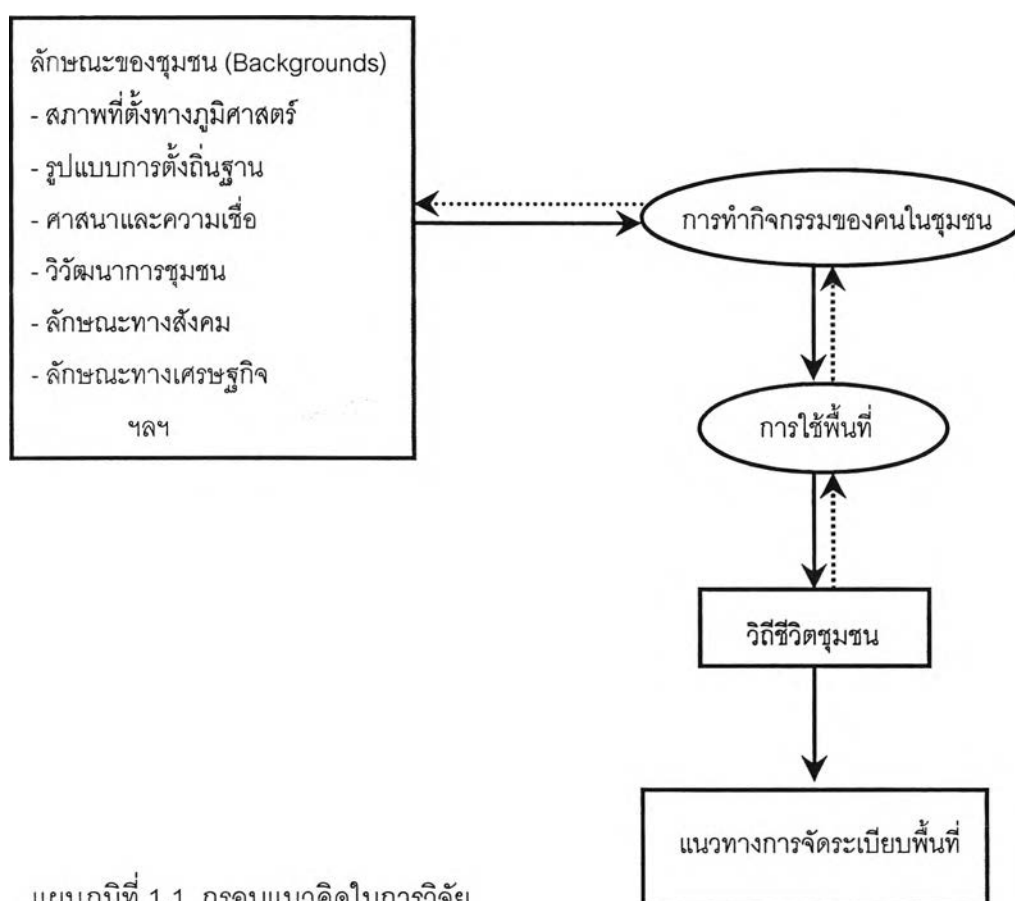
1. ศึกษาลักษณะของพื้นที่ศึกษาในด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี และวิวัฒนาการชุมชน
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำกิจกรรมทางสังคมและการใช้พื้นที่ในชุมชนของชาวไตในพื้นที่ศึกษา
3. เสนอแนะแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ให้สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมทางสังคมและลักษณะของชุมชน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำกิจกรรมทางสังคมและการใช้พื้นที่ในชุมชนของชาวไตบ้านเมืองปอน หมู่ที่ 1 และ 2 อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

จากแนวความคิดที่ว่า ลักษณะของชุมชน อาทิเช่น สภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ระบบศาสนาและความเชื่อ ลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจแสดงพฤติกรรมหรือการทำกิจกรรมต่างๆของคนในชุมชนบนพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่ ดังนั้น การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำกิจกรรมและการใช้พื้นที่ของคนในชุมชน นอกจากจะสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ของวิถีชีวิตชุมชนแล้ว ยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดระเบียบพื้นที่ที่สอดคล้องกับความสัมพันธ์ อันจะช่วยในการอนุรักษ์วิถีชีวิตชุมชนได้อีกทางหนึ่งด้วย

แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงลักษณะของพื้นที่ศึกษาในด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี และวิวัฒนาการชุมชน
2. ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการทำกิจกรรมทางสังคมและการใช้พื้นที่ในชุมชนของชาวไตในพื้นที่ศึกษา

3. แนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ที่สอดคล้องกับรูปแบบกิจกรรมทางสังคมและลักษณะของชุมชน

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องการตั้งถิ่นฐาน การใช้พื้นที่ วิถีชีวิต และการทำกิจกรรมของคนในชุมชน รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวกับชาติพันธุ์ไทยและชาวไตในพื้นที่ศึกษา

2. ศึกษาและสำรวจพื้นที่ศึกษาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ด้วยการสัมภาษณ์คนในชุมชนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ สังเกตการณ์วิถีชีวิตด้วยการพักอาศัยกับคนในชุมชน และร่วมงานประเพณีในช่วงเทศกาลออกพรรษา

3. จัดทำแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างในชุมชนเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการทำกิจกรรมทางสังคมและการใช้พื้นที่ในชุมชน

5. วิเคราะห์และอธิบายผลที่ได้จากแบบสอบถาม

6. สรุปผลการศึกษาและเสนอแนวทางการจัดระเบียบพื้นที่ชุมชนที่เหมาะสมกับความสัมพันธ์และลักษณะของชุมชน

